

Verslag Van Koetsveldlezing 10 november

“Trots op je vak! Hoe ben je dat, blijf je dat en hoe word je dat?”

“Trots op je vak!”. Dat was het thema van de Van Koetsveldlezing op dinsdag 10 november in de Grolsch Veste in Enschede. De Van Koetsveldlezing is een prachtig initiatief van inmiddels elf zorginstellingen uit het Oosten van Nederland. Het doel is kennis over de zorg aan gehandicapten met elkaar te delen en bevorderen. Aveleijn en 's Heerenloo organiseerden deze zesde editie van de Van Koetsveldlezing.

Waarom dit thema?

‘Werken in de zorg’ verandert. De focus verschuift van zorgen *voor* onze cliënten naar zorgen *dat* zij hun eigen krachten en talenten kunnen inzetten. We helpen hen daar waar het kan zelf de regie te nemen en te beslissen over vervolgstappen. Deze beweging doet een groot beroep op het aanpassingsvermogen van de zorgprofessional. Vanuit onze passie gaan we deze veranderingen met open vizier tegemoet. Ons vak is dynamisch en verandert voortdurend. Maar wat betekent dit eigenlijk?

Wat betekenen deze veranderingen voor de invulling van ons werk?

Wat betekent dit voor ons vakmanschap?

Hoe gaan we hier mee om?

En wat maakt dat we trots zijn en blijven op ons vak?

Allemaal vragen die tijdens deze Van Koetsveldlezing aan bod kwamen.

Opening

De bestuurders Kees Erends van 's Heerenloo en Willem den Hartog van Aveleijn, de twee organiserende zorginstellingen van dit jaar, openen de bijeenkomst. De zaal zit vol met professionals werkzaam in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking of mensen met niet aangeboren hersenletsel. Met trots vertelt Kees Erends over de start van het initiatief in 2010 en hoe de Van Koetsveldlezing is uitgegroeid tot een bloeiende samenwerking. Een samenwerking die bijdraagt aan professionele groei en beroepstrots. De handelingsruimte van zorgprofessionals is nog vaak ondergeschikt aan regels en procedures. Dit leidt tot miskennis voor de professional en beroepszeer. Willem den Hartog wijst ons op het boek ‘Beroepstrots’ van Kole & van der Brink (een opvolger van ‘Beroepszeer’). Dit boek geeft een aanzet tot nieuwe manieren van organiseren, met behoud van betrokkenheid, motivatie en trots.

Denk na over je kernwaarden

Na de opwarmende openingswoorden is het podium voor gastspreker Dr. Gabriël Anthonio, bestuurder van Jeugdhulp Friesland en Lector aan de Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Hij weet praktijk en theorie prachtig met elkaar te verbinden door middel van uitdagende perspectieven op ons vak.

Systemen zijn volgens Anthonio niet zinloos, maar ze moeten zo veel mogelijk overlappen met de leefwereld waarin mensen met elkaar werken en leven. Procedures vervangen anders het menselijke vertrouwen, wat leidt tot vervreemding van elkaar en van het werk. We moeten terug naar een systeemwereld die ondersteunend is aan de leefwereld in plaats van andersom. Terug van *beheersen* naar *professionele ruimte*. Hoe doen we dat?

Anthonio wijst ons op het belang van waardengedreven leiderschap. De kern van waardengedreven leiderschap is het werkelijk contact maken met de ander. Leiderschap, vertelt hij, gaat over bewust invloed uitoefenen, niet alleen op je omgeving, maar ook op jezelf. *Wat is jouw plan, wat zijn jouw waarden en waar ga jij naar toe?* Door zelf te sturen en te bewegen, breng je ook anderen in beweging.

Iedereen in het publiek werd uitgenodigd voor een oefening om na te denken over de eigen kernwaarden en hoe deze in verbinding te brengen met werk, anderen en acties. De oefening bestond uit drie stappen:

1. Wat zijn jouw (3 belangrijkste) kernwaarden?
2. Op welke wijze streef je jouw kernwaarden na?
3. Welke waardengedreven acties wil je ondernemen
 - a. Wat behouden/koesteren
 - b. Wat verwerven/ontwikkelen
 - c. Waar afscheid van nemen/mee stoppen

Door vanuit je kernwaarden te benoemen wat je wil behouden en verwerven in je werk, kun je ook afscheid nemen van onnodige beleidsstukken, regels of systemen. Het leuke van deze oefening is dat je bij je eigen waarden start. Je merkt dat je nadenkt hoe je meer vanuit dat vertrekpunt kunt werken en een bijdrage kan leveren aan het contact met anderen/de organisatie.

In beweging komen

Waarden kunnen je dus helpen bij het bepalen van de beweging die je wil maken. En waarden krijgen alleen betekenis in de relatie met anderen. Het ontmoeten, 'van aangezicht tot aangezicht' is een belangrijk aspect. Voor Anthonio ging dat met name over de ander echt te zien, zonder te oordelen, met verwijzing naar de filosoof

Emmanuel Levinas. Probeer eerst de ander te begrijpen voordat je begrip voor jezelf opeist.

Antonio wijst ons op een combinatie van kwaliteiten om verandering in gang te zetten. Hiervoor heb je een 'optimaal midden' nodig tussen inhoudelijke expertise, een goede organisatie en inspiratie/zingeving. Een brede blik is belangrijk, want alleen dan kun je organiseren vanuit de inhoud, met kennis van praktijk en theorie.

Tussen de verhalen door steekt Antonio een kaarsje op. Een bedankje voor alle mensen werkzaam in de zorg die zich inzetten om elke dag vanuit het contact met de ander, de ander proberen te zien en te begrijpen wat die ander van ons vraagt. Het publiek is onder de indruk van zijn woorden en verhalen, ontroerd door de filmbeelden en geïnspireerd door nieuwe perspectieven. De kern van zijn verhaal is dat professionele trots tot stand komt in de ontmoeting met anderen en door af en toe stil te staan bij waar het werkelijk om draait.

Antonio sluit af met een mooi verhaal over het ontmoeten van de ander in de Mesdagkliniek waar hij directeur was. Dit verhaal staat ook in zijn inaugurale rede: https://stenden.com/fileadmin/user_upload/documenten/research/leadership_and_change_management/Installatierede_Gabriel_Antonio_2007.pdf.

Om te onderstrepen dat mensen door mensen in beweging komen, laat hij het voorbeeld van de ingesloten Friese paarden (paarden brengen paarden in beweging) zien. Dit staat ook in zijn inaugurale rede (en op https://www.youtube.com/watch?v=i6vSvOw-4U4&feature=player_detailpage).

Workshops

Na de lezing worden mensen uitgenodigd de verschillende werkplaatsen te bezoeken. Een van de workshops ging over trots en indirect over hoe mensen leren. Niet vanuit een fixed mindset (je bent een goede begeleider) maar vanuit een flexibele mindset (wat goed dat je hebt nagedacht over hoe je het wilde aanpakken).

Geïnteresseerd? Moet je zeker even dit filmpje over het leren bekijken: https://www.youtube.com/watch?v=TTXrV0_3UjY&feature=player_detailpage.

Deelnemende organisaties naast Aveleijn en 's Heerenloo zijn de Twentse Zorgcentra, Stichting Sprank, Centrum voor Consultatie en Expertise, Frion, Ambiq, MEE, de Baalderborg, JP van den Bent en InteraktContour.